

**Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter i uppgiftssamlingen
Oklara skrivelser**

1. SAMMANFATTNING

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter i uppgiftssamlingen Oklara skrivelser.

Nämnden bedömer att den granskade behandlingen av personuppgifter i uppgiftssamlingen är förenlig med de bestämmelser i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter som granskningen har omfattat.

2. BAKGRUND

2.1. Inledning

Som en del av Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet behandlas personuppgifter i en uppgiftssamling som benämns Oklara skrivelser. Uppgiftssamlingen innehåller uppgifter om enskilda personer som ger in skrivelser till Säkerhetspolisens. Syftet med behandlingen är att få en överblick över och sälla bland den stora mängd information som kommer in till Säkerhetspolisens, för att kunna prioritera bland tips och ärenden. Uppgiftssamlingen innehåller inte de aktuella skrivelserna som sådana utan enbart ett fåtal uppgifter om skrivelserna och de personer som har skickat dem.

Den 17 oktober 2019 beslutade nämnden att granska Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter i uppgiftssamlingen Oklara skrivelser. Granskningen har syftat till att kontrollera om personuppgiftsbehandlingen i uppgiftssamlingen är förenlig med vissa bestämmelser i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (SDL).

Följande frågor har stått i fokus för nämndens granskning.

- Vilken är den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i uppgiftssamlingen?
- Finns det ett särskilt, uttryckligt angivet och berättigat ändamål med behandlingen av personuppgifter i uppgiftssamlingen? Finns det ett konkret behov av behandlingen för ändamålet?
- Behandlas känsliga personuppgifter endast när det är absolut nödvändigt som komplement till annan behandling?
- Är uppgiftssamlingen gemensamt tillgänglig? Framgår det i så fall för vilket ändamål personuppgifterna behandlas och vilka personer som inte är misstänkta för brott eller för att ha utövat eller komma att utöva brottslig verksamhet?
- Begränsas tillgången till personuppgifter till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter?
- Tas personuppgifter bort i tid?

2.2. Rättsliga utgångspunkter

Enligt 2 kap. 1 § SDL får Säkerhetspolisen behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar bl.a. brott mot Sveriges säkerhet och terrorbrott samt för att utreda eller lagföra sådana brott. Behandling får enligt samma bestämmelse också ske för att fullgöra uppgifter i samband med personskydd eller enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) eller utlännings- och medborgarskapslagstiftningen.

Personuppgifter får behandlas bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (2 kap. 3 § SDL). Att ändamålet ska vara särskilt innebär att det måste vara tillräckligt preciserat för att det ska kunna avgöras om de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta för ändamålet med behandlingen eller om för många personuppgifter behandlas. I Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet, där personuppgifter behandlas på ett tidigt stadium i processen, är det långtifrån alltid möjligt att ange ändamålen med behandlingen lika tydligt och detaljerat som i annan brottsbekämpande verksamhet. Det får därför accepteras att beskrivningen av ändamålen inte alltid kan ha samma precision som i annan brottsbekämpande verksamhet. Det finns vidare inget som hindrar att det närmare ändamålet med behandlingen inledningsvis är detsamma som anges i bestämmelsen om rättslig grund. Ändamålet får sedan preciseras mer när det är möjligt. Att ändamålet ska vara berättigat innebär en koppling till de rättsliga grunderna. Personuppgifter får således inte behandlas för ett ändamål som inte är berättigat i förhållande till den tillämpliga rättsliga grunden.¹

Om det behövs för att utföra någon av de uppgifter som anges i 2 kap. 1 § SDL får personuppgifter göras gemensamt tillgängliga i Säkerhetspolisens verksamhet (3 kap. 2 § SDL). För gemensamt tillgängliga uppgifter ska det genom en särskild upplysning anges för vilket ändamål uppgifterna behandlas om det inte framgår av sammanhanget eller på något annat sätt (3 kap. 3 § SDL). En upplysning om ändamålet kan vara en förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna kontrollera att viss behandling är berättigad och görs i enlighet med lagens bestämmelser. Information om ändamålet behövs också för att de tjänstemän som får tillgång till personuppgifterna ska kunna värdera uppgifterna korrekt och använda sig av dem på ett effektivt och lagenligt sätt.²

¹ Prop. 2018/19:163 s. 68 och 220.

² Prop. 2018/19:163 s. 88.

3. UTREDNINGEN

3.1. Genomförande

Nämnden inhämtade inledningsvis information från Säkerhetspolisen om den personuppgiftsbehandling som utförs i uppgiftssamlingen Oklara skrivelser. Därefter genomfördes den 12 februari 2020 en inspektion under vilken Säkerhetspolisen besvarade frågor från nämnden och visade exempel på skrivelser som föranlett registrering i uppgiftssamlingen. Vidare granskades uppgiftssamlingen i sin helhet.

Efter inspektionen har Säkerhetspolisen på nämndens begäran besvarat frågor om den rättsliga grunden för och ändamålet med behandlingen av personuppgifter avseende ett antal registreringar.

Av sekretessskäl återges endast delar av nämndens iakttagelser och Säkerhetspolisens svar i avsnitt 3.2 respektive 3.3.

3.2. Nämndens iakttagelser

Av inledande generell information i uppgiftssamlingen framgick i huvudsak följande. Uppgiftssamlingen Oklara skrivelser är ett stöd vid bedömningen av inkomna skrivelser från allmänheten. Personuppgifter kan tillföras uppgiftssamlingen om det bedöms finnas ett behov av det i förhållande till framtida bedömningar av inkomna skrivelser från samma avsändare. Personer som förekommer i uppgiftssamlingen är inte att betrakta som misstänkta för brott eller för att ha utövat eller komma att utöva brottslig verksamhet, om det inte särskilt anges. Känsliga personuppgifter får bara behandlas om det bedöms som absolut nödvändigt i den brottsbekämpande verksamheten. Personuppgifterna ska gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då den senaste registreringen avseende personen gjordes.

Personuppgiftsbehandlingen i uppgiftssamlingen var vid granskningen relativt begränsad. De uppgifter som behandlades var avsändares namn, e-postadress, telefonnummer, postadress, personnummer eller identifieringsnummer i Säkerhetspolisens centralregister, en kommentar om tidigare skrivelser innehåll och antal inkomna skrivelser under åren 2017–2019. Några känsliga personuppgifter iaktogs inte.

Avseende två av de granskade registreringarna kunde nämnden inte utläsa av uppgiftssamlingen vilken koppling uppgifterna hade till Säkerhetspolisens verksamhet.

3.3. Säkerhetspolisens yttrande

Säkerhetspolisen har anfört bl.a. följande. En central del i Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet består i att bedöma vilken information, i ett mycket stort informationsflöde, som är relevant för Säkerhetspolisens uppdrag. Avgörande för en registrering i uppgiftssamlingen Oklara skrivelser är att det, på grund av vad personen skrivit, framstår som att skrivelserna har bäring på Säkerhetspolisens verksamhet. Skrivelserna kan t.ex. innehålla uppgifter om hot mot skyddspersoner, terrorhot, vapen, utländska underrättelseorganisationer eller spioneri. Vid en närmare granskning av dessa typer av skrivelser kan det dock visa sig att innehållet saknar betydelse för Säkerhetspolisens operativa verksamhet. Som ett stöd i den fortsatta bedömningen av sådana skrivelser är det betydelsefullt att Säkerhetspolisen har tillgång till uppgifter om personer som tidigare meddelat sig i en inte obetydlig omfattning. Om det överhuvudtaget inte finns någon koppling till Säkerhetspolisens verksamhet i de skrivelser en person inkommer med kommer han eller hon inte att registreras i uppgiftssamlingen. Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifterna i uppgiftssamlingen är den punkt i 2 kap. 1 § SDL som respektive uppgifter är hänförliga till.

Uppgifterna i uppgiftssamlingen behandlas för det särskilda ändamålet att utgöra underlag för bedömningen av vilka uppgifter, av de som inkommit till Säkerhetspolisen, som ska fortsätta att bearbetas och vilka som inte kräver ytterligare åtgärder. Ändamålet med behandlingen framgår av sammanhanget, genom det sätt uppgiftssamlingen används och de uppgifter som finns i uppgiftssamlingen både inledningsvis och i anslutning till respektive registrering.

Vad gäller de två registreringarna som nämnden särskilt har noterat, anser Säkerhetspolisen att uppgifternas koppling till myndighetens verksamhet, och därmed ändamålet med behandlingen, framgår av uppgiftssamlingen. Efter nämndens inspektion har Säkerhetspolisen dock förtydligat kommentaren i anslutning till respektive registrering.

4. NÄMNDENS BEDÖMNING

Nämnden har, efter erhållna svar och förtydliganden från Säkerhetspolisen, inte funnit någon registrering där uppgifterna inte kan hänföras till någon av de tillåtna rättsliga grunder som anges i 2 kap. 1 § SDL. Nämnden finner därför att den granskade behandlingen av personuppgifter i uppgiftssamlingen Oklara skrivelser har stöd i bestämmelserna i 2 kap. 1 § SDL.

Vidare konstaterar nämnden att det, i vart fall efter Säkerhetspolisens förtydliganden i anslutning till två registreringar, framgår av uppgiftssamlingen

för vilka ändamål registreringarna behandlas. Att ändamålet med behandlingen tydligt framgår är viktigt både för tillsynsmyndighetens kontrollverksamhet och för att de tjänstemän som får tillgång till personuppgifterna ska kunna värdera och använda sig av uppgifterna korrekt och lagenligt.

Även vad gäller granskningen i övrigt bedömer nämnden att behandlingen av personuppgifterna i uppgiftssamlingen har varit lagenlig.

5. BESLUT

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Christina Linderholm och Björn von Sydow (enhälligt).

Föredragande: Anna Jonsson

Expedition till:

Säkerhetspolisen, Rättsenheten (dnr 2019-28499)

Kopia för kännedom till:

Integritetsskyddsmyndigheten